

Informace ze zdravotnictví Olomouckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Olomouc
6.6.2005

5

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Olomouckém kraji v roce 2004

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Olomoucký Region in 2004*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Olomouckém kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Olomoucký region in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Podkladem pro zpracování dat o ambulantní činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí je výkaz A (MZ) 1-01 a pro zpracování dat o lůžkové péči výkaz L (MZ) 1-02. Roční výkaz o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí A (MZ) 1-01 vyplňuje samostatně každé ambulantní oddělení (pracoviště) TRN, včetně ambulantních částí nemocnic ve všech zdravotnických zařízeních bez ohledu na jejich zřizovatele. V kraji mělo zpravodajskou povinnost 14 zařízení a všechna výkaz odevzdala.

Oba výkazy byly součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví v České republice na rok 2004. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a po jeho schválení Českým statistickým úřadem zveřejněn ve Sbírce zákonů.

Ambulantní péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

Ambulantní péči v oboru TRN zabezpečovalo v kraji celkem 16,81 lékařů a 33,97 ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních § 5 - § 21 (součet úvazků včetně smluvních). Na jedno lékařské místo v kraji připadalo 37 783 obyvatel.

V průběhu roku 2004 bylo v ordinacích TRN provedeno 101 413 ambulantních ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), tj. o 385 více než v roce minulém. Nárůst ošetření vykázal okres Přerov a Olomouc. V ostatních okresech byl zaznamenán mírný pokles. Každý lékař poskytl v průměru 6 033 ošetření a na 10 tisíc obyvatel připadlo 1 596 ošetření (ČR 2 025).

Pracoviště TRN proočkovala BCG látkou 5 486 osob. Téměř všechny očkované osoby byly děti, a to novorozenci, děti dvouleté a děti ve věku 11 let. Komplikace po vakcinaci nastaly v 19 případech (0,3 %).

Na ambulantních pracovištích TRN bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí dispenzarizováno celkem 20 562 osob, z toho 61,6 % mužů. Děti ve věku 0 - 14 let nebyly vykazány žádné. Nově dispenzarizováno bylo 2 159 mužů a 1 503 žen. Nejvyšší podíl na dispenzarizacích měla chronická bronchitida (58,2 %), astma bronchiale (9,7 %) a zánětlivé onemocnění plic (9,7 %). Zhoubné novotvary dýchacího ústrojí cytologicky nebo histologicky ověřené se na celkovém počtu dispenzarizovaných podílely 3,1 % a neověřené 0,1 %.

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 3 833 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Z tohoto počtu tvořily děti mladší 15 let 2,22 %. Pro vyšší riziko onemocnění plicí rakovinou bylo léčeno 80 osob, z toho osoby s profesionální expozicí kancerogenů se podílely 91,3 % a u 7 osob byly zjištěny dysplastické buňky. Kuřáků s vysokým konzumem cigaret bylo vykazáno 3 828.

Každoročně na riziko spojené s kouřením upozorňuje Světová zdravotnická organizace a vyhláší 31. května Světový den bez tabáku, který poukazuje na škodlivost tabákových výrobků. I přesto narůstá počet dětí, které kouří. Pro zastavení takového vývoje je velmi důležitá aktivní prevence u dospělých a zejména u dětí. V rámci Národní sítě zdravých měst proběhla letos v Prostějově akce s názvem Jablko místo cigarety, kdy dobrovolníci každému nabídli ovoce za odevzdanou jednu symbolickou cigaretu. Podobnou akci s názvem Zvířátka také nekouří zorganizovali v dalších městech. Velmi restriktivním opatřením, které má za cíl snížit počet kuřáků, je celkový zákaz kouření v restauracích a kavárnách. V rámci Evropské unie se tak stalo již v Itálii, Irsku, na Maltě a ve Švédsku.

Činnost lůžkových plicních oddělení nemocnic a OLÚ

Akutní léčebnou péči poskytovala 3 lůžková oddělení nemocnic s 10,55 lékaři a 34,10 ZPBD. V roce 2004 zde bylo hospitalizováno 2 455 pacientů s průměrnou ošetrovací dobou 9,9 dní (ČR 11,7). Průměrný počet lůžek činil 87,8 a průměrný denní stav obsazených lůžek 66,2.

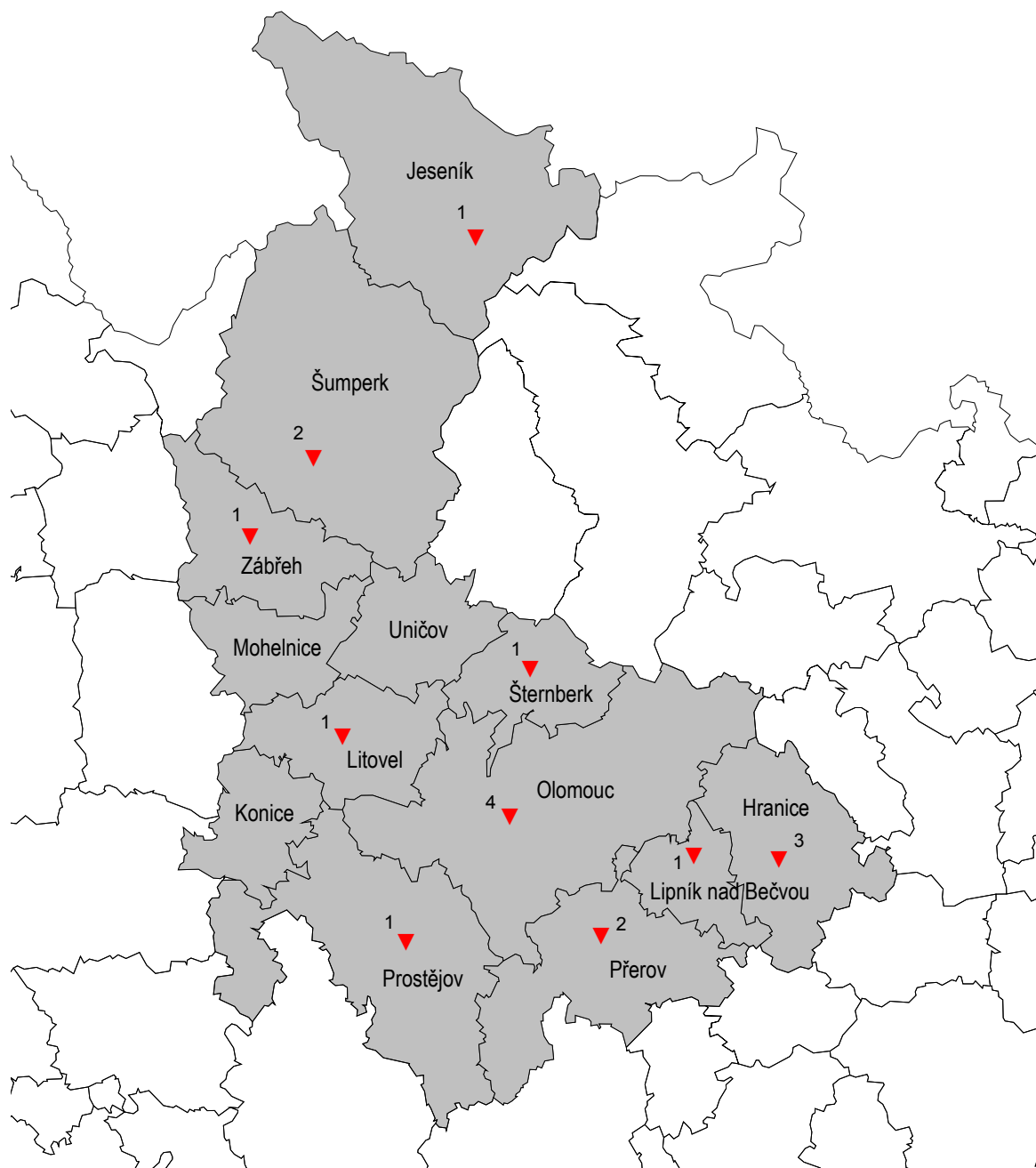
Dlouhodobou léčebnou péči pro 1 605 hospitalizovaných pacientů poskytovala 2 oddělení odborných léčebných ústavů s průměrným počtem lůžek 250,0 a průměrným denním stavem obsazených lůžek 164,9. Průměrná ošetrovací doba byla 37,6 dní (ČR 35,0). Ke konci roku zajišťovalo péči 9,40 lékařů a 49,24 ZPBD.

Informace je doplněná mapou, která znázorňuje rozložení a počty zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní péči v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí k 31. 12. 2004. Tyto počty se liší od údajů uvedených v první tabulce, kde nejsou zahrnuta odloučená pracoviště a naopak jsou zahrnuta ukončená pracoviště během roku. V Jeseníku je provozována ambulance TRN jako detašované pracoviště zařízení, které má sídlo v Krnově, a proto je činnost tohoto zařízení zahrnuta v Moravskoslezském kraji.

Zpracoval:

kolektiv Olomouckého krajského odboru ÚZIS ČR
Kosmonautů 10, P.O.BOX 9, 772 11 Olomouc
tel.: 585 510 249, e-mail: krobotova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Sít' zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní péči TRN v Olomouckém kraji k 31. 12. 2004

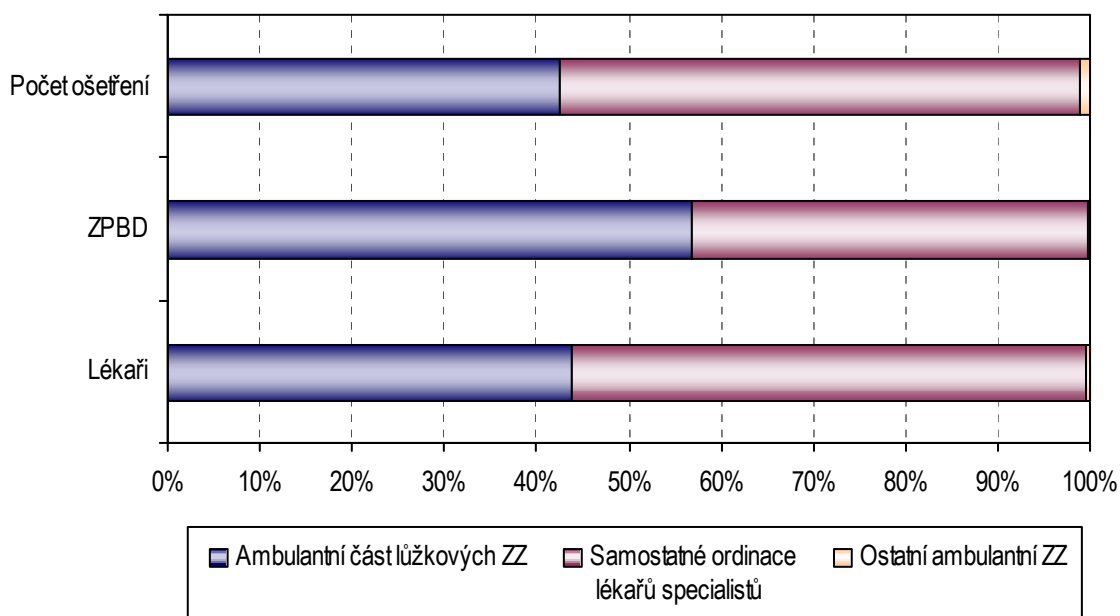
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	struktura v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle druhu zařízení								
Ambulantní část lůžkových ZZ	4	7,35	43,72	19,30	43 079	2 367	42,48	5 861,1
Samostatné ordinace lékařů specialistů	8	9,39	55,86	14,60	57 206	3 119	56,41	6 092,2
Ostatní ambulantní ZZ	2	0,07	0,42	0,07	1 128	-	1,11	16 114,3
Celkem	14	16,81	100,00	33,97	101 413	5 486	100,00	6 032,9
dle území								
Jeseník	-	-	-	-	-	-	-	-
Olomouc	5	8,06	47,95	16,87	38 127	1 753	37,60	4 730,4
Prostějov	1	1,50	8,92	3,50	11 818	1 177	11,65	7 878,7
Přerov	4	4,60	27,36	6,60	27 661	815	27,28	6 013,3
Šumperk	4	2,65	15,76	7,00	23 807	1 741	23,48	8 983,8
Olomoucký kraj	14	16,81	100,00	33,97	101 413	5 486	100,00	6 032,9

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských povoláních § 5 - § 21

Struktura personálního zajištění a ošetření oboru TRN dle poskytovatele ambulantních služeb

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	Olomoucký kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾		
	celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy	
		ženy	děti (0-14 let)				
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	646	140	-	10,17	156	55	18,00
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	30	15	-	0,47	2	3	1,57
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	166	73	-	2,61	8	10	4,12
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	1 987	828	-	31,29	405	332	48,23
Chronická bronchitis (J41-J42, J44.0-9)	11 976	4 331	-	188,56	804	527	228,37
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	1 988	990	-	31,30	165	131	131,57
Emfyzém plic (J43.0-9)	709	208	-	11,16	65	27	12,10
Bronchiektázie (J47)	172	71	-	2,71	6	3	4,76
Sarkoidóza (D86.0,2)	377	265	-	5,94	12	21	8,08
Pneumokoniózy (J60-J66)	141	4	-	2,22	6	2	14,24
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	114	36	-	1,79	12	3	5,62
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	601	230	-	9,46	51	29	8,25
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	249	99	-	3,92	28	24	8,48
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 406	597	-	22,14	439	336	18,78
Celkem	20 562	7 887	-	323,75	2 159	1 503	512,18

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

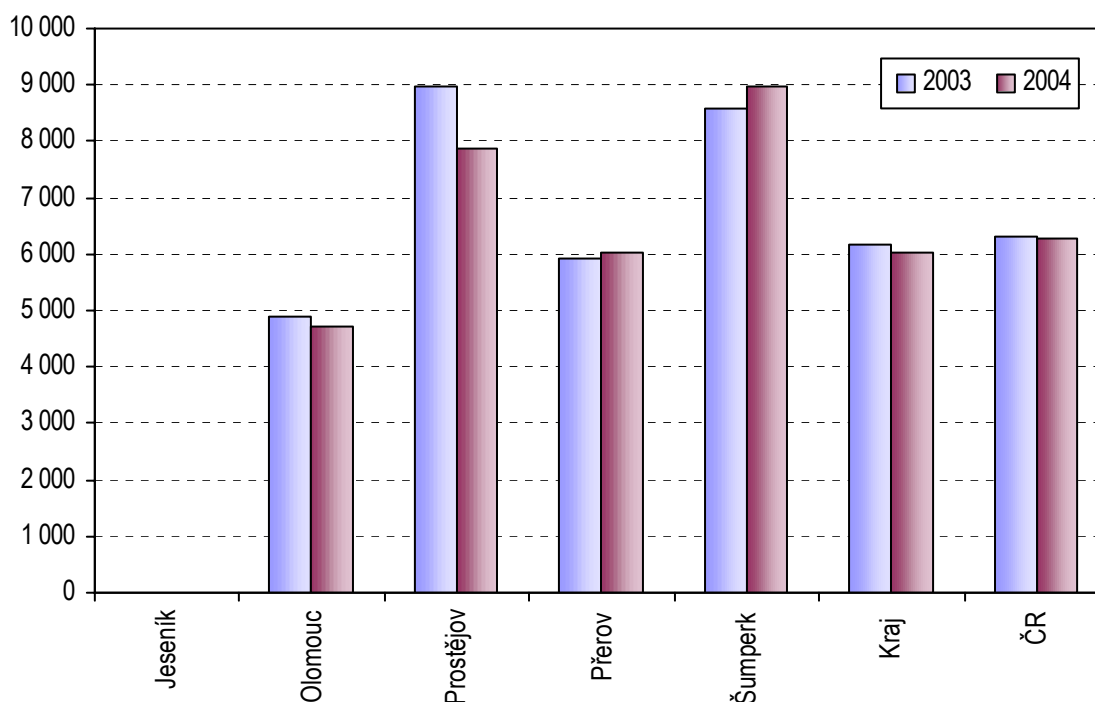
Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Jeseník	-	-	-	-	-
Olomouc	952	-	358	34	18
Prostějov	420	-	203	6	6
Přerov	196	-	57	9	56
Šumperk	1 123	-	524	36	-
Olomoucký kraj	2 691	-	1 142	85	80
ČR	35 836	109	32 956	2 593	7 277

¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přearazené z P I, tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearazené z M I, tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriálu

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se arazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2003 a 2004

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Počet oddělení	3	43	2	22
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	10,55	175,79	9,40	76,12
ZPBD ²⁾ celkem	34,10	589,07	49,24	406,91
sestry ²⁾ u lůžka	32,10	552,07	46,24	366,54
ZPOD ²⁾	8,00	173,48	16,00	107,44
Průměrný počet lůžek	87,80	1 677,95	250,00	2 115,67
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	66,2	1 220,2	164,9	1 445,6
na 1 lékaře	6,3	6,9	17,5	19,0
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,1	2,2	3,6	3,9
Počet lékařů na 100 lůžek	12,27	10,84	3,76	3,63
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	39,65	36,32	19,70	19,39
Počet hospitalizovaných	2 455	38 129	1 605	15 111
Nemocniční letalita	48,1	84,4	51,0	49,6
Využití lůžek ve dnech	275,8	266,2	241,4	250,1
Průměrná ošetrovací doba	9,9	11,7	37,6	35,0
Prostoj lůžek ³⁾	1,6	2,7	15,1	11,6

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§5 -§6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Fakultní nemocnice Olomouc

Nemocnice Prostějov, příspěvková org.

Nemocnice Šumperk, spol. s r.o.

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

SANATORIUM EDEL s. r. o. Zlaté Hory

Léčebna tuberkul. a respir. nemocí Paseka u Šternberka